

C(A3)1
A 40

آذربايجان ناغىللىرى. آذربايجان دېلىننه عرب
الفباسى ايله. ب. ب. يازىچى. ۱۹۸۵.
۳۱۲ صفحه.

موضوع و مضمونجا مختلف اولان آذربايجان
ناغىللىرى خلقىميزين عادت و عئنه ليرينى، معنوى
عالمينى، آرزو و ايسته گينى، اونون خارجى و داخلى
دشمنلره قارشى چوخ عسريك مبارزه سيني ئوگره نيك
ايچون زنكين ماتريال وئيرير. ناغىللىرىدا هر جور
استتمارچىلارا، ظلمكارلارا، مفتخورلوقا، ايكى اوزلولوكه
قارشى عموم خلق نفرتى دويولور. ناموسلى، ساده
انسانلارين حيات طرزى، يارادىچى اسكى ترنم اولونور.

A40 **آذربايجان ناغىللىرى.** آذربايجان
دولينده عرب اليفباسى ايله. ب. ب. يازىچى،
1985. 312 с.

Китабда топланан нагыллар Нурөддин Сејидовун
төртбө етдики китабдан көтүрүлмүшдүр.

A $\frac{4802000100-153}{M-656-05}$ 28-82

C(A3)1

© آذربايجان ناغىللىرى. آذربايجان، Баки, 1970.
© Язычы, 1985.

کچلین ناینبی

گونلرین بیرینده بیر کچل وار ایلی. او، کوساساققال
بیر تاجره نوکرچی لیک ائلیردی. تاجر چوخ حسیس، هم ده
یامان ظالم آدم ایلی. سایاحدان آخشاما کیمی کچلی اوراد-
بورادا ایشله دیب. آخشام بیر هفته دن قالما قورو چورک
قبریقلا رینی زحمت حق عوضینه اونا وئریب ائولرینه یولا
سالیردی. کچل قورو چورک یئمکن اغزی یارا توکمیشدی.
ینه بیر گون آخشام قورو چورکلری کوتوروب ائولرینه گئدنه
بولدا تاجرین بالاجا اوغلی کچله قوشولوب اونلارا گئتدی.
کچلین بیر قوجا ننه سی وار ایلی. او، قورو چورکلری قازانا
قویوب اوستونه سو توکردی که، بیر آز یوموشالسن. کچل
چوخ آجمیشدی. قورو چورکی دیشینه چکیب یئمک ایسته بیردی.
یازغین دیشینین بیرینی چورک سیندیردی. کچل باشلادی
اوفولداماغاً.

تاجرین اوغلی کچله باغیب دئی،

کچل - کچل

نخودی کچل

آبران ایچر

پیشیگی مینر

کنده قاچار

.....

كچلین نه نهسی اوشاغا گوزونو آغار دپ دئی،
 - آی بالا، آدام ائله دئمز. گورورسنمی كچلین دیشی
 قیریلیب آغلاییر.

اوشاق آروادین سوزونو هیچ وجینه آلماییب. ائله هی
 همین ماهتونی اوخودی.

كچل ئوزونو ساخالایا بیلمه دی. الینده کی قورو چورگی
 چیریمی تاجرین اوغلونون باشینا. او ساعت اوشاغین باشی
 قارپیز کیمی یارتلادی. آغلایا-آغلایا قاچدی آتاسینین یانینا.
 تاجر اوغلونون قانی آغا-آغا گلدیگیکی گوروب دئی:
 - اوغلوم، منی کیم ووردی؟
 اوشاق دئی:

- كچل ووردی.

تاجر غضب له نوب كچلین دالینجا آدام گوندردی. كچل
 آداملاری گوروب گیزلندی. تاجرین آداملاری خبر آباردیلاز که.
 كچل قاچیب. تاجر فکرلشدی که. بو ایشین اوستوننن بیر نئچه
 گون كئچر. سونرا كچلی دیله توتوب. چاغیرتدیریب. او قدر
 دوگوررم که. ئولر.

آرادان بش-اون گون كئچدی. تاجر كچلین یانینا آدام
 گوندردی که. اولان اولوب. كئچن كئچیب. اوشاغین باشی
 یاخشی اولوب. دورسون گلین ایشینه. كچل باشا دوشمیشدی
 که. تاجر اوندان انتقام آلاچاق. اما علاجی بوخ ایلی. اودور که.
 دوروب گئتدی.

بیر گون كچل چوخ یورولمیشدی. آخشام ائولرینه
 گئتمه دی. تاجرین آت طویلله سینده یاتدی. تاجر فرستی فوته
 وئرمه ییب ئوز آداملاریندان اوج نفر گوندردی که. گئین
 كچلی یورغانا ساریب گتیرین یانینا. او قدر ووراق که.
 ئولسون. سونرا دا آباریب باشینی باتیراق. او ساعت تاجرین
 آداملاری كچلی یورغانا ساریب گتیردیلمر. تاجر كچلین یامان
 یانیقلی ایلی. اودور که. دئی:

- سیز داها گئین. گرك كچلی ئوزوم ئولدیرم. -- بلی.
 تاجر تپیکله. آغاچ لا. یوموروقلا بو یورغانا او قدر ووردی که.
 یازیق كچل لاب خردخشیل اولدی. تاجر ائله بیلدی که. كچل
 ئولدی. ئوز-ئوزونه دئی:

بیر آز یاتیم، گوزومون بوغوسون آلیم، سونرا کچلین
میتینی کیزله دیم.

تاجر کچلی دوگمکن او قدر بورولموشدی که. باشینی
یره قویان کیمی باشلادی خوره خور باتماغا. باغشی دمییلر
کچلین جانی برك اولار. دشمه او ثولمه بیسمش، بیر نهر
بورغانین ساریغینی آچیب، تاجرین بورنونا بیهوش دارو
توکوب اونون ئوزونو بوکدی بورغانا، تاجرین پالتارلارینی
گنسیب چینه حیطه، تاجرین آداملارینا یاواشجا پیچلدادی که،
گنلین کچلی ئولونجه وورون. اوج نفر آدام بو بورغانا او
قدر تیبک ووردی که، بورغان پارچا-پارچا اولدی. باغیب گوردیلر
که، کچل نه گزیر، ووردیقاری ائله تاجر ئوزودور، داها هارا
چاتاجاق، دور بیر هفته تاجر بورننن ترینه بیلیمدی. تاجر
آباغا قالخان کیمی بیر دانه ده غورور رشوت گوتوروب
دارغایا شکایته گتتدی. او ساعت دارغا کچلی چاغیرتدیریب
دئدی.

— کچل، یا گرك بوز قران جریمه وئرمسن، یا دا بیر ایل،
تاجر مهفته ایشله بسمسن، گھر هانسی سنه خیردی.
کچلین بوز قرانی اولسایدی هنج نوکرجی لیک ائله سردی.
اونا گوره علاج سیز قالبب بیر ایل مهفته نوکرجیلک ائتمگه
راضی اولدی.

تاجر کچلین پانقلی ایلدی دئییه داها بو دفعه اونو ائو
ایشلرینده ایشلتمهدی، ئوز خرمنینه گوندردی. یازیق کچل
سحر دن آخشاما کیمی گوتون آلتیندا آج-سوسوز ایشله بیردی.
گونلرین بیر گونونده کچل ینه بر شوملادیغی برده بیردن
خیشین اوجو بیر شئییه ایلشیدی، باغیب گوردی بو ایچی دولو
بیر قیزیل کوبه سیدیر، ئمز قیزیللاری آپاریب نه نه سنه وئردی
بیر نچه سینده جیبینه قوبدی که، بازاردا خیردالایب ئوزونه
پالتار آلسین. نجه اولدی سا تاجرین آروادی بو قیزیللاری کچلین
ایلنده گوردی. اری ائوه گلن کیمی آرواد دئدی.

— آکیشی، هاردانسا کچلین ایلنه چوخلی بول کچیب.
کل بیر کلک قور، بولارینی الینن آلاق.
آروادین بو سوزی کیشینن خوشونا گلدی، آخشام تاجر
کچلی یانیندا اوتوردوب دئدی.

– بالا، گورورم سن ياخشى اوغلانسان، من ايسته بيرم
كه، سن بير آز بول قازانسان. گل هرهميز بير يالان سوز
دانيشاق، كيمين يالانى بويوك اولسا او بيرى اونا يوز تومن
بول وئرسين.

كچل دئدى:

– تاجر آقا، من راضى يام، اما گوك بو شرطىمىز حقيقتده
منه بير قبض وئرسين.

تاجر بير قبض يازيب بارماقيني دا زعفرانا بائيريب،
قبضين آلتينا ياسدى. كچل قبضى جيبينه قويوب دئدى:

– تاجر آقا، باشلا يالانيني دى.

تاجر دئدى:

– منيم بابامين بير اوزون بابيسى وارميش، او قدر يكه
ايميش كه، بو دنيادا اونو باغلاماغا طويله بوخ ايميش. بيرجه
يئدينجى گويله بير طويله وار ايميش كه، بابام بابيني اورا
قويارميش.

كچل دئدى:

– ائله بو ... منيم بابام تيسباغايا مينيب نوز يئدينجى
گويه چيخيب، اوردا بير قارشقانين بئلينده ائله بويوك بير
طويله تيكيبميش كه، بوتون دنياداكى يكه بابىلارى اورادا
ساغلابارميش، رحمتليك سنين بايان دا ائله نوز بابيسيني
اورادا ساغلابارميش، ايندى سن باخ گور منيم بابامين طويلهسى
نه يكه ليكه ايميش كه، ائله بابيلارين يوزونو توتورموش.
تاجر گوردى كچله اودوزوب، اودور كه، باشلاى
ديلمگه كه، ائله ايكي ميزين ده يالانيمىز بالاچادى، مباحثه
او قدر قيزيشدى كه، بونلار دارغانين يانينا شكايته گئتدیلر.
كچل احوالنى دارغايا دانيشيب، تاجرین وئردىكى قبضى ده
گوستردى.

بير دفعه تاجر دارغايا حوروز گتيرميشدى دئيه، باشلاى
خوروزدان صحبت آچماغا كه، يعنى ينه رشوت وئرهجگم،
ايشى منيم خيريمه كس، دارغانين كچلين يانيندا سري وار
ايشى دئيه تاجر باشيني يولايم دئدى:

– تاجر، بو سن دئيهن كچلردن دگيل، بونا نخودى كچل
دئهرلر، دينمىز سويلمز گتير يوز تومنى وئر.

تاجر ساباجا قدر مهلت آلیب گئندی ائوه. احوالاتی
 آروادینا سویله بیب دئدی:
 - آرواد. ساباج کچل گلیب پولونو ایسته سه دئیهرسن.
 تاجر ئولوب. چیخیب گئدره.
 ساباج تئردن کچل تاجرین قابی سینا گلیب آروادینا دئدی:
 - خانم. تاجره دی. منیم یوز تومنی می وئرسین.
 آرواد دئدی:
 - آی کچل. تاجر دونندن ئولوب.
 کچل دئدی:
 - وای یازیق تاجر. او منه وصیت ایله میئدی که. ئولنده
 اونو من یویوم.

کچل اور-گوزونو بوزوب ایجری کیردی. گوردی تاجر
 لوت آنادان کلمه تختین اوستونده اورانیب یاتیب. تئز اوچاغا
 بیر قازان سو قویوب قاینا تندی. آرواد او بیر ائوه کئچنده
 قاینار سویو تاجرین تپه سیندن توکوب باشلادی بوماغا. تاجر
 قیشقیریب یریندن قالغدی. کچل دیرینگی چالیب باشلادی
 اویناماغا که. من کلمه سئدیم. آقا ئولوب گئتمیشدی. اونو من
 دیریلتمدیم. ایندی گرك منه یوز تومن ده علاوه وئره. تاجر
 گوردی کچل له باجار مایاجاق. علاج سیز قالب اونا یوز تومن
 وئردی. کچل پول لاری کئیریب نه نه سینده دئدی:
 - نه نه. آل بو پول لاری یاخشی عمارت تیکدیر. بیر آر دا
 شیئدن-شیئدن آل. من ائولنمک ایسته بیرم.

قاری دئدی:

- آی بالا. کیمی آلبرسان؟

کچل دئدی:

- نه نه. هله ئوزوم ده بیلیمیرم. چانتاما بیر آر چورکن.
 سوغاندان قوی. سفره چیخیب ئوزومه بیر یاخشی قیز تاپاچاغام.
 آرواد کچلین چانتاسینا بیر آر چورک. سوغان قویوب وئردی.
 کچل نه نه سیله خدا حافظ لشیب باشلادی گئتمکه. آر گئندی.
 چوخ گئندی. ایکنه یاریم بول گئندی. گلیب چیخیب بیر
 متهیه. چوخ یوزولمیشدی. اوست-باشی دا تورپاغا باتمیشدی.
 بیرده گوردی قایاغینا بیر بولاق چیخی. او ساعت سویوتوب

بولاغين گوزونده چيملى. سودان چيخيب پالتارينى كئينده
 گوردى كه. اده، نشانهدن ئوتري باشيندا بير توك تاپيلمائيان
 كچلين باشيندا او قدر توك وار. هيچ دئيلهسى دگيل. تئز
 اوزونو بولاغين سويونا توتوب ئوز شكلينه باخدى. كچل ئوز
 گوزلرينه ايناتمادى. ائله بير گوزل اوغلان اولميشى كه.
 اوزونه باخان دئيردى بيرده باخيم. باشيندا كچلليكن هيچ
 بير ايز قالمايشى. او ساعت باشا دوشدى كه. بو ايشلرى
 ائلهين همين بولاغين سويو ايميش. كچل بو سودان دويونجا
 ايچيب باشلادى كئتمكه. قارائليق دوشميشى مشهده گوز-
 گوزى گورموردى. باخلى كه. اوزاقدان بير ايشيق گلير. دوز
 ايشيغى توتوب كئتى اورا. چاتيب گوردى بير مفاره كيمي
 بردير. ايشيق اورادان گلير. مفاره نين ايچى ايله او قدر
 كئتى كه. آخردا بير اطافا راست كلى. قايى نين آغزينا قوجا
 بير عفريته قارى اوتورميشى. قارى كچلى گوزن كيمي. دئلى

— اي بنى آدم. آنان سنين ماتمينده دورسون. ياخشى
 اولدى گلدين. منيم يدى دئو اوغلوم وار. ايندى گليب منتن
 يشمك ايسته يه جگلم. اونلار گلنه جن سنى بيشيريب حاضرلام
 كچل دئلى.

— اي قارى. نه اويان-يويان دانبشيرسان. سنين اوغلان-
 لاريندان قورخان كيمدى؟

قارى باشلادى تنديرى چاتما جات قالاماغا كه. كچلى اوددا
 بيشيرسين. كچل قارينين داليندان خلوتجه بير تيبك ووردى
 سالى تنديره. آغزينا بير يكه دگرمان داشى قويدى. قارى
 چيفيرا-چيفيرا تنديرده يانيب كول اولدى. ائله بو وقت بيردن
 گوى گورولدادي. ايلدريم چاغدى. آغ دومانين ايچيندن يدى
 آغ دئو چيخيب كلى. دئولر ائوه كيريب دئيلر:

— هانى آناميز. بوردان آدام-سادم اييسى گلير. ياغلى
 بادم اييسى گلير.

كچل گوردى كيزلنمكله جانينى قورتارا بيلمه يه جك.
 بوكون داليندان چيخيب دئلى.

— اي دئولر. سيزين آنانيز كئتى بولاقدان سو كئيرمكه.

منه دئدی که. اوغلانلاریم گئنده دئیهرسن بورا یددی دشمن
گلهجک. اونلاری ئولئورمک اوچون گرك اوغلانلاریم یددی
دگرمان داشینی دامین اوستونه چبخارتسینلار. دشمنلر ائوه
گیرنده باشلارینا سالیب هامسینی ئولئورسونلر. دئولر کچلین
سوزونه اینانیب یددی دگرمان داشینی دامین اوستونه
چبخارتدیلار. کچل دئدی.

— آی دئولر. ایندی گلین بیر یوخلویوم گوروم بو
داشلار سیزه کار ایله بیرمی؟

دئولرین بویوک قارداشی دئدی.

— سن نجه بیلهچکسن که. بو داشلار سیزه نه جور کار
ائلیهر.

کچل دئدی:

— سیز هامسینیز باش-باشا وئریب قاپی زین آغزیندا
دابانین. من چیخب دامدان او داشلارین بیرینی سالیب سیزین
باشینیزا. اگر سیزه کار ائلهسه. دشمنلری سیزه ده کار ائلههر.
یاخشى دئییلر دئولر آخماق اولار. بو سوزه اینانیب
یددیسی ده باش-باشا دگرمان داشینین آلتیندا دوردیلار. کچل
چیخب دگرمان داشلارینین یددیسنی ده ایقلهیب سالی
دئولرین باشینا. هامسینی نین یئینی قاتیق کیمی اولوب یایشدی
بره. احمد دامدان دوشوب گوردی دئولر ئولولر. باشلادی
اطاقلاری گرمکه. گلیب بیر اطاقا چیغدی. گوردی که. بیر گوزل
قیزی ساچیندان آسپلار. نئز اونو آجیب قیزی بره قویندی.
گوردی بو ائله بیر گوزل قیزی که. بیمه. ایچمه خط و
خالینا. گل جمالینا تماشا ائله. بیر کونولن مین کونوله قیرا
عاشق اولدی. هر ایکسی سوزلهشيب لعل و جواهراتدان.
قیزیلدان خیلی گوتوردیلر.

قیز دئدی:

— آی جوان اوغلان. دئولرین قیرخینجی اطاقیندا باغلی بیر
سنئوق وار. ایچینده ایکى جوت دمیردن سحرلی چاریق وار.
گئدک اونلاری دا گوتورک.

هر ایکسی گئدیپ سنئوقی آجیب چاریقلاری چبخارتدیلار.
کچل قیزدان خبر آلدی که. بس بو چاریقلارین سحرلی
اولماسینی نهدن بیلک؟ قیز دئدی:

- چارىقلارى آياغينا كئپن آدام ائله برك قاچير كه. اونا
 قوش دا جاتا بيلمير. هرهمى بير جوت چارىق كئپنلر.
 باشلاديلار كئتمكه. قيرخ كونلوك يولو بير گونه كليب
 چاتديلار كچلين ائوينه. كچل باشينا گلن احوالاتين هاميسىنى
 نهنه سينه سويلدى. كچلين وئردىكى بوللارلا نهنهسى گوزل
 بير عمارت تيكديرميشنى. ائله همين گونن توى تداركى
 كورولدى. تزه ائوده كچل بددى گون. بددى كچه توى ائله ييب
 قيزلا ائولدى. اونلار يئدیلر-اچدیلر، يره كچدیلر، سيزده
 يئين. ايجين سلامت قالين.